

HƯỚNG DẪN SOẠN NHẠC TRÊN ENCORE 5

PHẦN 1: GIỚI THIỆU

1.2 Giới thiệu Encore 5

Phần mềm soạn nhạc Encore được viết ra từ những năm 1990, là một trong những phần mềm soạn nhạc đầu tiên cho phép thêm và chỉnh sửa nốt nhạc bằng thao tác bấm chuột. Đến nay phiên bản mới nhất của Encore là Encore 5 với nhiều công dụng mới và tính tương thích cao hơn.

Encore là sản phẩm không còn xa lạ đối với giới âm nhạc, nhưng ngay cả nếu bạn là người yêu nhạc không chuyên thì vẫn có thể tự soạn nhạc hay đơn giản là chép nhạc và qua đó thông hiểu nhạc lý hơn. Có thể nói một phần mềm như Encore chính là điều kiện để dân máy tính mở rộng tầm mắt.

Dưới đây sẽ là những hướng dẫn sử dụng Encore 5 cơ bản nhất và sau đây bạn có thể tự tìm hiểu sâu hơn cho riêng mình.

1.2 Các ứng dụng cơ bản của phần mềm Encore:

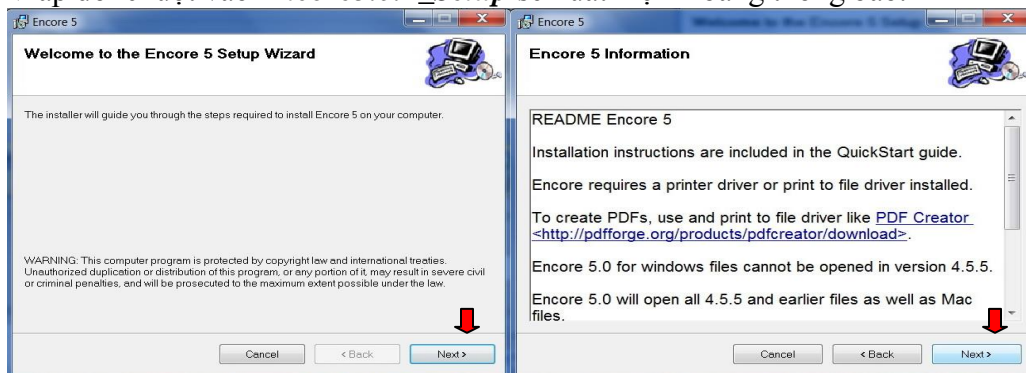
- Chép nhạc: Phần mềm Encore với chức năng chính là chép nhạc, chương trình này đặc biệt hữu dụng cho việc chép ca khúc, các thao tác hết sức đơn giản và giao diện thân thiện. Người dùng có thể nhập liệu bằng chuột, bàn phím máy tính hoặc bằng các thiết bị MIDI (Music Instrument Digital Interface) như các loại đàn phím điện tử ...

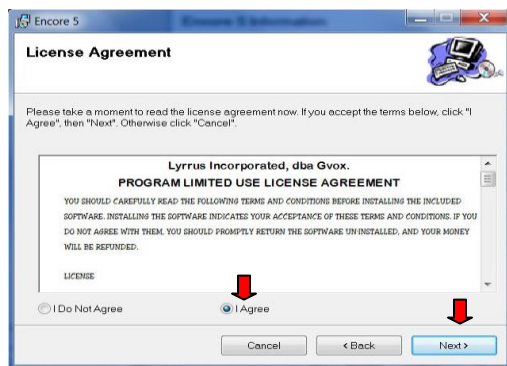
- Xử lý, thu âm theo định dạng MIDI: Đây là một tính năng không chuyên của chương trình Encore. Tuy nhiên, người dùng cũng có thể dùng để phối âm phối khí một cách đơn giản.

Chương trình có thể mở các file MIDI (.mid) - 1 loại file thông dụng trong các loại đàn phím điện tử, khi đó ta sẽ có 1 bản nhạc bằng nốt hoàn chỉnh và có thể tùy ý sửa chữa.

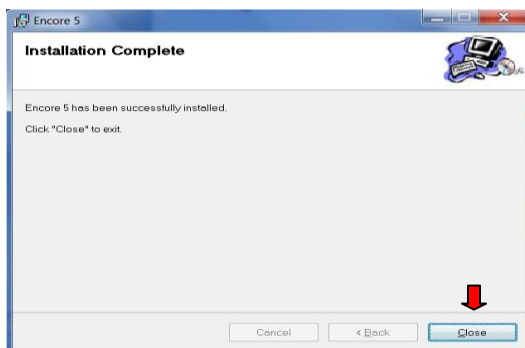
1.3 Cách cài đặt:

- Cắm USB, đĩa CD-Rom có phần mềm Encor
- Mở ổ USB và tìm folder “ENCOR 5.0.2”
- Trong folder “ENCOR 5.0.2” có 2 file: **Encore5.0.2_Setup**(để cài đặt phần mềm vào máy) và **Keygen** (để tạo chìa khóa đăng kí)
- Nhấp đôi chuột vào **Encore5.0.2_Setup** sẽ xuất hiện 1 bảng thông báo.

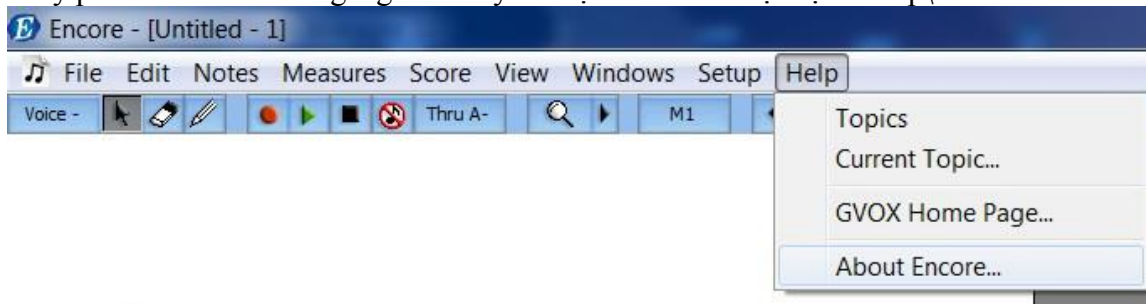
- Chọn Next\Next\đánh dấu tùy chọn “I agree” rồi ấn Next\tiếp tục Next ở các bảng sau, đợi 1 vài phút cho quá trình cài đặt thành công, xuất hiện hộp thoại thông báo cài đặt thành công thì chọn “Close” để đóng hộp thoại

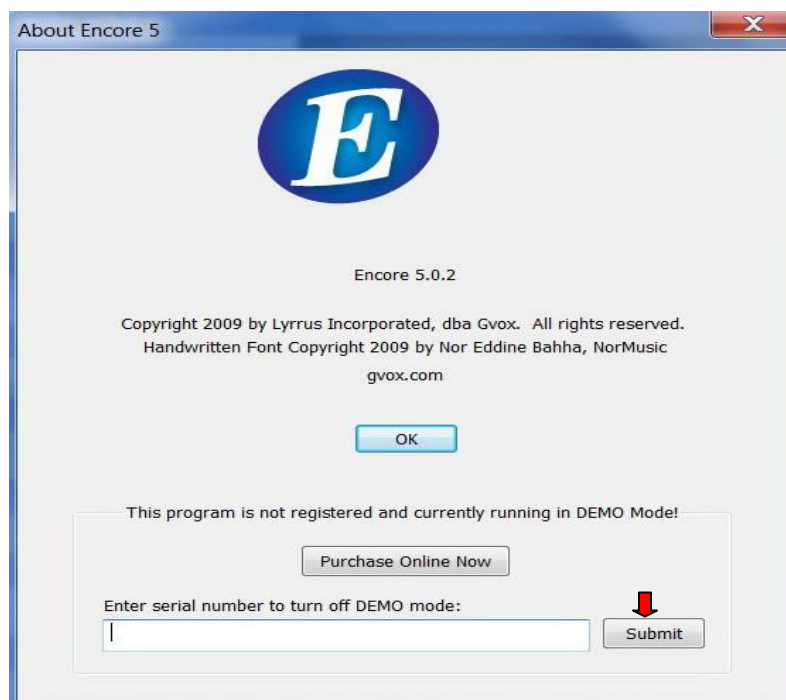
- Nháy đúp vào file **Keygen** , chọn **Generate**, bôi đen copy đoạn số Serial ở trên rồi đóng chương trình vào.

- Khởi động Encore 5 bằng biểu tượng chương trình ngoài màn hình nền Desktop
- Để ý phía bên trên nằm ngang có 1 dãy các lệnh Menu. Chọn lệnh Help\About Encore 5.

- Một hộp thoại giới thiệu về chương trình hiện ra, đồng thời để ý phía dưới có 1 ô trống hình chữ nhật bên cạnh có chữ “Submit”.

- Dán dãy số lúc này copy vào và ấn Submit, nếu hiện lên thông báo “Registration Was Successful” là đã thành công . Tiếp tục ấn vào OK ở giữa hộp thoại để đóng.

PHẦN 2: 1 SỐ PHÍM TẮT THÔNG DỤNG

File Menu

Mở một bản nhạc mới

Mở một file nhạc

Đóng chương trình

Lưu bản nhạc

In bản nhạc

Edit Menu

Undo (hoàn lại thao tác trước đó)

Cut

Copy

Paste

Clear (Xóa phần chọn)

Select All (Chọn tất cả)

Chuyển dịch nốt sang trái một nửa

Chuyển dịch nốt sang phải một nửa

Tăng nốt nhạc lên nửa cung

Hạ nốt nhạc xuống nửa cung

[Ctrl]+[N]

[Ctrl]+[O]

[Ctrl]+[W]

[Ctrl]+[S]

[Ctrl]+[P]

[Ctrl]+[Z]

[Ctrl]+[X]

[Ctrl]+[C]

[Ctrl]+[V]

[Delete] hoặc [Backspace]

[Ctrl]+[A]

[Ctrl]+[]

[Ctrl]+[]

[Ctrl]+[=] hoặc [Ctrl]+[Gray +]

[Ctrl]+[-] hoặc [Ctrl]+[Gray -]

Notes Menu

Mở thuộc tính của nốt nhạc được chọn

Đặt giọng hát 1

Đặt giọng hát 2

Đặt giọng hát 3

Đặt giọng hát 4

Đặt giọng hát 5

Đặt giọng hát 6

Đặt giọng hát 7

Đặt giọng hát 8

Đặt đuôi nốt nhạc quay lên

Đặt đuôi nốt nhạc quay xuống

Nối trường độ nốt nhạc

Nối trường độ các nốt nhạc cách nhau

Luyện nốt nhạc (trên)

Luyện nốt nhạc (dưới)

Nhóm/ tách nhóm các nốt cùng trường độ

Hiện thị/ Ẩn bằng Show/Hide

Windows Menu

Chọn loại nhạc cụ tấu cho mỗi khuông nhạc

Xếp liền nhau

Xếp chồng nhau

Setup Menu

Bật/ tắt tiếng gõ nhịp

Thanh công cụ chuẩn

Hiện thị tất cả các giọng voice

Hiện thị voice 1

Hiện thị voice 2

Hiện thị voice 3

Hiện thị voice 4

Hiện thị voice 5

Hiện thị voice 6

Hiện thị voice 7

Hiện thị voice 8

Nút mũi tên dùng để chọn

Công cụ xóa

Công cụ ghi nốt nhạc (hình viết chì)

Thu nhạc chơi bằng bàn phím (Record)

Tấu bản nhạc đang có (Play)

Tắt nhạc (Stop)

Nhảy đến trường canh

[Ctrl]+[I]

[Ctrl]+[1]

[Ctrl]+[2]

[Ctrl]+[3]

[Ctrl]+[4]

[Ctrl]+[5]

[Ctrl]+[6]

[Ctrl]+[7]

[Ctrl]+[8]

[Ctrl]+[U]

[Ctrl]+[D]

[Ctrl]+[T]

[Ctrl]+[Shift]+[T]

[Ctrl]+[L]

[Ctrl]+[Shift]+[L]

[Ctrl]+[M]

[Ctrl]+[H]

[Ctrl]+[/]

[Shift]+[F4]

[Shift]+[F5]

[Ctrl]+[F]

[V]+[A] hoặc [V]+[-]

[V]+[1]

[V]+[2]

[V]+[3]

[V]+[4]

[V]+[5]

[V]+[6]

[V]+[7]

[V]+[8]

[A]

[E]

[P]

[enter]

[Space bar]

[Space bar]

[M]

Phóng đại (Zoom)
Thu nhỏ lại một nấc
Phóng đại thêm một nấc

Nút công cụ

Nốt tròn
Nốt trắng
Nốt đen
Nốt móc đơn
Nốt móc đôi
Nốt móc ba
Nốt móc tư
Nốt móc năm
Chuyển đổi dấu lặng/ nốt
Dấu thăng
Dấu thăng kép
Dấu giáng
Dấu giáng kép
Dấu bình
Dấu móc ngoặc
Dấu chấm nhỏ tăng $\frac{1}{2}$ trường độ
Dấu chấm nhỏ kép
Dấu liên ba

Bàn phím QWERTY

Bật tắt bàn phím Qwerty
Dấu chấm nhỏ tăng $\frac{1}{2}$ trường độ
Dấu chấm nhỏ kép
Chuyển đổi dấu lặng/ nốt
Dấu liên ba
Nối trường độ nốt nhạc
Tăng lên 1 Octave
Hạ xuống 1 Octave

[Z]
[Shift]+[Z]
[Shift]+[Ctrl]+[Z]

[1]
[2]
[3]
[4]
[5]
[6]
[7]
[8]
[R]
[S]
[Shift]+[S]
[F]
[Shift]+[F]
[N]
[Shift]+[N]
[D]
[Shift]+[D]
[T]

[Q]
[.]
[Shift]+[.]
[,]
[/]
[Shift]+[/]
[=] hoặc [Keypad +]
[-] hoặc [Keypad -]

PHẦN 3: THAO TÁC CHÉP NHẠC CƠ BẢN TRÊN ENCORE

1. **Chọn một file mới:** vào File/New hoặc bấm Ctrl+N, trong bảng Choose Page Layout chọn *Single Stave* để chép ca khúc hoặc các bản nhạc cho 1 nhạc cụ.
 - + Stave per System: số khuông trong hệ thống (Đối với ca khúc, chỉ số khuông trùng với hệ thống, chọn số 1)
 - + System per Page: số hệ thống trên 1 trang.
 - + Measure per System: số ô nhịp trên 1 hệ thống (khuông).
2. **Lựa chọn số chỉ nhịp:** bấm chuột vào ô nhịp đầu tiên (có thể bấm phím Home trên bàn phím), vào Measure/Time Signature. Bấm vào biểu tượng chọn đến hết. Lựa chọn số chỉ nhịp cần thiết, OK.
3. **Lựa chọn hóa biểu:** bấm chuột vào ô nhịp đầu tiên (có thể bấm phím Home trên bàn phím), vào Measure/Key Signature. Bấm vào biểu tượng chọn đến hết. điều chỉnh số dấu hóa cần thiết, OK.
4. **Căn chỉnh cỡ lề:** vào File/Page setup, lựa chọn cỡ lề cần thiết (1/4...; 1/3...; 3/8....), OK.
5. **Hiện khung lề:** bấm Ctrl+H, đánh dấu vào ô Page Margin, OK.
6. **Chọn bảng công cụ:** Vào Window/Palette, chọn các bảng cần thiết.
7. **Ẩn – hiện các bảng công cụ đã chọn:** bấm Ctrl+K
8. **Lưu lại chế độ làm việc:** vào Setup/Save Preference
9. **Các thao tác nhập nốt cơ bản:** nguyên tắc: chọn độ dài trước, chọn cao độ sau. Có thể chọn độ dài ở bảng Note hoặc bấm các phím số trên bàn phím (tròn=1; trắng=2; đen=3; móc đơn=4....).
10. **Nốt chấm đôi:** chọn độ dài chính (VD: đen, trắng...) sau đó bấm dấu chấm đôi trên bảng nốt hoặc bấm chữ D trên bàn phím, nhập cao độ.
11. **Dấu hóa bất thường:** chọn trên bảng Note hoặc bấm chữ trên bàn phím (S=thăng; F=giáng; N=bình), sau đó bấm chuột vào đầu nốt.
12. **Chùm 3:** chọn độ dài chính, sau đó bấm vào nút 3:2 trên thanh công cụ *Note* hoặc bấm chữ T trên bàn phím.
13. **Dấu lặng:** chọn trên bảng nốt, hoặc bấm R để chuyển sang chế độ dấu lặng. Bấm R để quay lại chế độ chép note.
14. **Dấu nối:** bôi đen các nốt cần nối, bấm Ctrl+T.
15. **Dấu luyến (legato):** bôi đen các nốt trong nhóm, bấm **Ctrl+L**. Hoặc dùng công cụ trong bảng Tool.
16. **Kết nhóm (tách nhóm):** bôi đen các nốt, bấm Ctrl+M hoặc Ctrl+B
17. **Quay đuôi nốt:** bôi đen nốt, bấm Ctrl+U để quay lên; Ctrl+D quay xuống.

18. **Đồn và giãn số lượng ô nhịp trong 1 khuôn:** Trong các tác phẩm, số lượng ô nhịp trong 1 khuôn có thể thay đổi chứ không thống nhất đều như nhau (có khuôn 3 có khuôn 4 ô nhịp ...). Để có thể thay đổi nhanh chóng số lượng ô nhịp ta dùng phím ngoặc vuông trên bàn phím để **Đồn hoặc giãn** số lượng ô nhịp. Vị trí nằm chệch phía trên phím **Enter**.

19. **Xóa bỏ các ô nhịp thừa:** nhấp chuột vào ô nhịp thừa cần xóa, vào Measures/ Delete measure.

20. **Lấy thêm ô nhịp:** Để chuột vào vị trí cần lấy thêm ô nhịp, vào Measures/Add measure, chọn số lượng ô cần thêm trong ô Add, OK. Nếu ô nhịp bị nhảy sang trang 2, ta định dạng lại số ô nhịp trong khuôn, vào **Score – Measure Per System**

21. **Căn đều khuôn tự động:** vào Score/Centre stave

22. **Căn chỉnh khoảng cách giữa các khuôn nhạc:** bấm chuột vào góc trên của đầu khuôn rồi kéo rê. Nếu muốn chỉnh đều luôn cho các dòng sau đó cùng lúc thì bấm giữ *Ctrl* trước khi bấm và kéo chuột.

23. **Điều chỉnh lại số khuôn trên 1 trang:** vào Score/systems per page, nhập số lượng dòng cần thiết, OK.

24. **Thay đổi kiểu vạch nhịp (Dấu nhắc lại, vạch nhịp kết...):** bấm chuột vào ô nhịp cần thay đổi, vào Measure/Barline Type, chọn kiểu vạch cần thiết. Chú ý: có vạch phải và trái cho mỗi ô.

25. **Các thao tác chép lời:** (Điều kiện cần thiết: phải chọn bảng mã của bộ gõ tiếng Việt là **Unicode** cho font mặc định của chương trình là **Time New Roman**).

26. Vào Window/Palette chọn bảng Graphic, bấm chuột vào chữ L. Vào Text/Font để chọn font, bấm chuột vào đầu nốt nhạc và bắt đầu nhập chữ.

27. **Chép tiêu đề và các chữ bổ sung cho bản nhạc:**

Bấm vào nút có chữ T trong bảng Graphic, vào Text/Font để chọn font, bấm chuột vào vị trí cần đánh và nhập chữ như đối với Word. Sau khi đánh xong, bấm chuột vào con trỏ (mũi tên), rồi gắp các chữ vào đúng vị trí.

Điều chỉnh lại font cho các chữ đã có: chọn T, bấm vào chữ, bôi đen trong khung, chọn lại font.

28. **Chỉnh khoảng cách giữa dòng lời và khuôn nhạc:** vào chế độ chép lời (bấm L trong bảng graphic), bấm chuột vào mũi tên màu vàng ở lề trái, kéo chuột để điều chỉnh. Muốn chỉnh cùng lúc cho các dòng sau, bấm giữ *Ctrl* trước khi bấm và kéo mũi tên.

29. **Căn chỉnh khoảng cách nốt tự động cho toàn bộ bản nhạc:** bôi đen toàn bộ bằng lệnh *Ctrl+A*, bấm *Ctrl+J*, đánh dấu vào ô Adjust Measure Widths, OK.

30. **Nốt hoa mỹ:** vào setup bỏ các dấu ở 2 mục Auto... Nhập nốt hoa mỹ vào cạnh phải của nốt chính. Bôi đen nốt hoa mỹ, vào Note/Make Grace..., đánh dấu vào ô Grace note, OK. Dùng chuột điều chỉnh các nốt đúng vị trí, tạo dấu legato.

31. (Chỉ nên làm nốt hoa mỹ sau khi đã căn chỉnh xong toàn bộ các nốt chính)

32. **Xóa các trang thừa:** bấm chuột vào số trang, vào Score/Delete page, OK. Nếu xóa đến hết, chọn biểu tượng hết, OK.

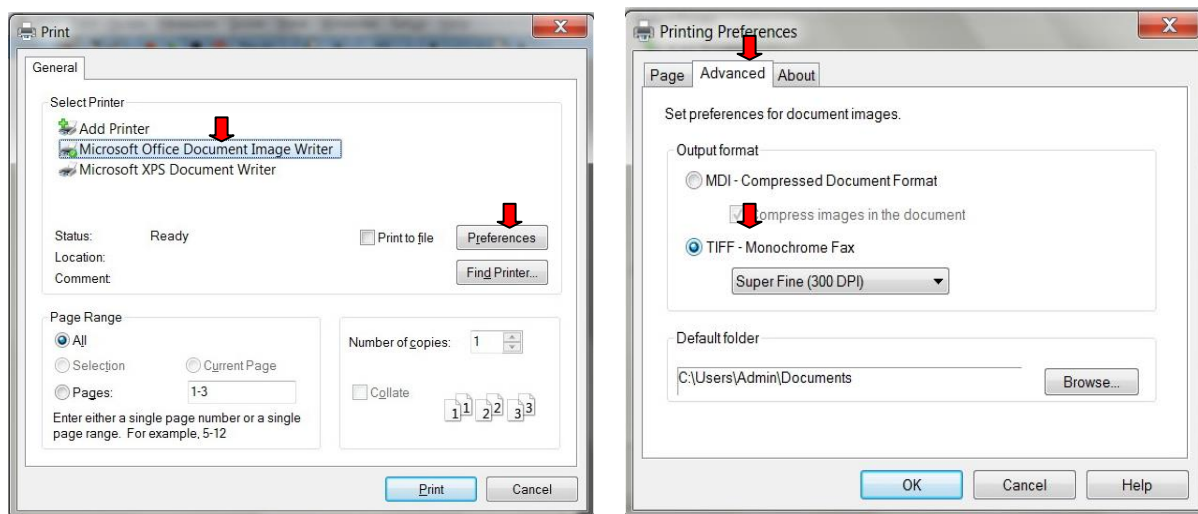
33. **Tạo khung thay đổi:** bấm chuột vào vị trí cần thiết, vào Measure/Ending, chọn mục cần thiết, OK.

34. **Lưu lại bản nhạc:** vào File/Save (Ctrl+S), đặt tên file, chọn địa chỉ lưu trữ, bấm Save.

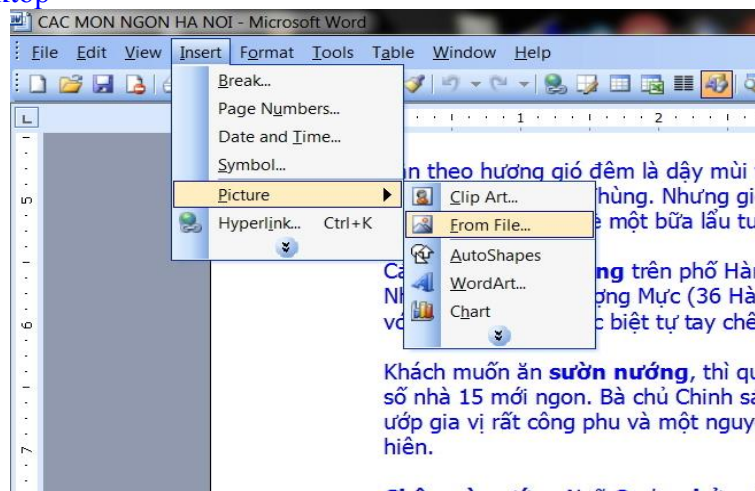
35. **Xuất Encor sang Word, PowerPoint:** Việc này đơn giản là xuất bản nhạc Encor sang định dạng ảnh để có thể chèn vào word hoặc Powerpoint.

B1: Mở bản nhạc muốn chèn

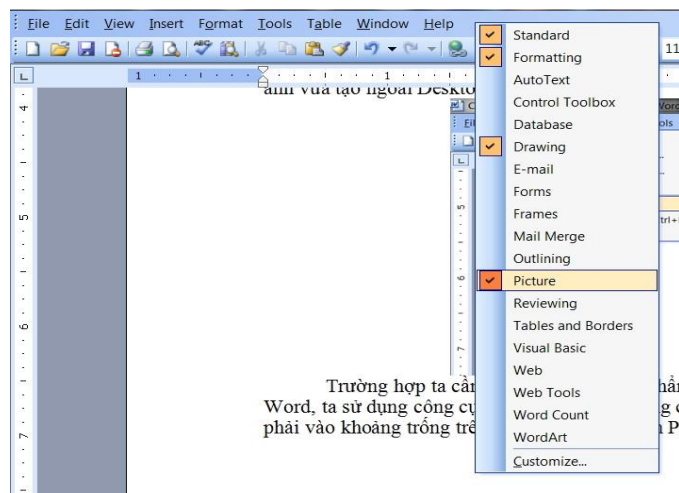
B2: Vào File / Print hoặc ấn tổ hợp phím Ctrl + P. Trong hộp thoại **Print**, chọn **Microsoft Office Document Image Writer**, tiếp theo chọn **Preferences**, vào Tab **Advanced**, chọn **Tiff** và **300 Dpi**, cuối cùng ấn **Ok** để xác nhận. Trở lại hộp thoại **Print**, ta ấn vào nút **Print**. Một hộp thoại **Save As** hiện ra hỏi chúng ta nơi lưu file ảnh, ta chọn Desktop ngay bên trái, viết tên cho file và nhấn **Save**

B3: Sau khi đã xuất file ảnh ta vào Word hoặc PowerPoint và chọn lệnh Insert để chèn file ảnh vừa tạo ngoài Desktop

Trường hợp ta cần 1 đoạn nhỏ của tác phẩm hoặc muốn loại bỏ phần giấy thừa khi chèn vào Word, ta sử dụng công cụ **Crop** trong thanh công cụ **Picture** (để lấy thanh công cụ này ta nhấp chuột phải vào khoảng trống trên thanh Menu và chọn Picture)

Phần 4: THỰC HÀNH

Bài 1: CÂY SÁO (trích)

Cây sáo_(trích)

Nhạc Ba Lan

Đặt lời: Hoàng Anh

Đẹp nào bằng cây sáo bé bé nhỏ xinh xinh trên tay người

Ngọt ngào bay lên tiếng sáo ngân âm vang xa vời

Một điệu nhạc trong sáng réo rắt vút cao từ bàn tay ấy

Hòa theo với tiếng đàn hát lên câu ca yêu đời

CÁC BƯỚC THỰC HIỆN

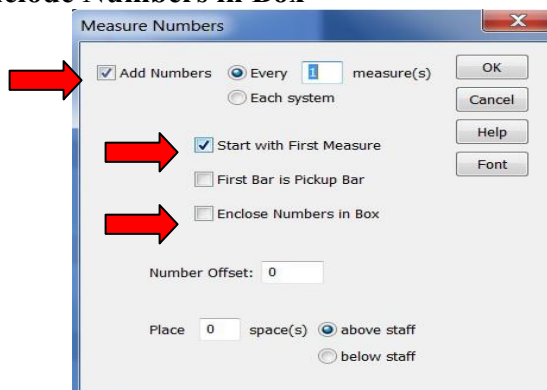
- Quan sát bản nhạc:

- + Tác phẩm ca khúc hay Piano (để định dạng phần **Starting Temple** và **Staves per system**)
- + Số ô nhịp trong 1 khuông (để định dạng phần **Measure per system**), số khuông trong 1 trang (để định dạng phần **System per page**)
- + Nhịp độ, hóa biểu...

- Mở một trang mới (có thể dùng phím tắt là Ctrl+N) với yêu cầu:

- + Starting Temple: Chọn **Single Staves** cho tác phẩm ca khúc
- + Staves per system (số bè): 1

- + System per page (số khuôn trong 1 trang): 4
- + Measure per system (số ô nhịp trong 1 khuôn): 4
- **Lưu bài:** Vào trình đơn **File – Save as**, sẽ xuất hiện hộp thoại **Save File**, chọn thư mục nơi cần lưu trong **Save in** (có thể tự tạo 1 Folders riêng mang tên mình để lưu bài các thực hành), gõ tên bài vào ô **File name** sau đó nhấp chuột vào Save. Trong quá trình thao tác nên thường xuyên Save đề bằng tổ hợp phím tắt **Ctrl + S** để tránh việc mất điện đột ngột hoặc máy tính bị lỗi, treo bất thường.
- **Chọn nhịp:** vào trình đơn Measure - Time signature, chọn nhịp 2/4 cho ô nhịp 1 đến dấu kết bài, nhấp OK
- **Hóa biểu:** đặt dấu nháy vào ô nhịp đầu tiên, vào trình đơn Measure với lệnh Key signature chọn một dấu thăng cho cả bài.
- **Chép nhạc:** Dùng trường độ các nốt trên thanh công cụ Palette- Notes, nhấp chuột vào nốt cần sử dụng, lúc này con trỏ chuột sẽ trở thành hình nốt, rê chuột đến vị trí nốt cần ghi và nhấp chuột.
 - + Nốt chấm đôi: nhấp trường độ rồi nhấp vào biểu tượng dấu chấm ở dưới
- **Chép lời ca khúc:** Bật Bộ gõ tiếng việt Unikey hoặc VietKey chọn bảng mã Unicode. Chọn thanh công cụ Graphic trên Palette (nếu chưa có bảng công cụ Palette trên màn hình ta vào Windows – Palette) nhấp chuột vào ô L (Lyric),
 - + Trên thanh công cụ nằm ngang **Toolbar** (nếu không có ta cá thể vào Windows – Toolbar để lấy ra) hoặc vào trình đơn Menu – Text ta có thể nhìn thấy mục Font và cỡ chữ. Trong phiên bản Encor 5 người dùng chúng ta có thể gõ Tiếng Việt Unicode thân thiện hơn là dùng font Vntime trước kia. Mặc định chương trình là Font **Time New Roman** – 1 Font rất phổ biến trong soạn thảo văn bản hiện nay, loại font này có kiểu chữ tương tự như Vntime trước kia - ta chỉ phải chọn bảng mã ở bộ gõ là Unicode là có thể đánh được Tiếng Việt. Đối với viết lời thì **cỡ chữ** nên chọn là **12 hoặc 14** .Nhấp chuột vào đầu nốt nhạc cần đánh lời và bắt đầu chép lời ca, muốn chuyển sang chữ khác ta bấm phím cách Spacebar (dùng phím delete, backspace hoặc dụng cụ tẩy để xóa những chữ sai). Trong khi chép sẽ có một số từ bị chồng lên nhau do khoảng cách nốt nhạc nhỏ chúng ta sửa bằng cách kéo dẫn nốt nhạc và điều chỉnh ô nhịp
- **Vạch nhịp hết bài:** Nhấp chuột vào ô nhịp muốn đánh vạch nhịp kết thúc, sau đó vào trình đơn **Measure – Barline type**, chọn 1 vạch nhịp thích hợp và ấn OK
- **Đánh số ô nhịp:** Vào trình đơn Measure chọn lệnh Measure Numbers. Nhấp chuột chọn vào các ô: đánh số vào mỗi ô nhịp **Add Number**, bắt đầu từ ô nhịp đầu tiên **Start with First Measure** và đóng khung số lại **“Enclude Numbers in Box”**

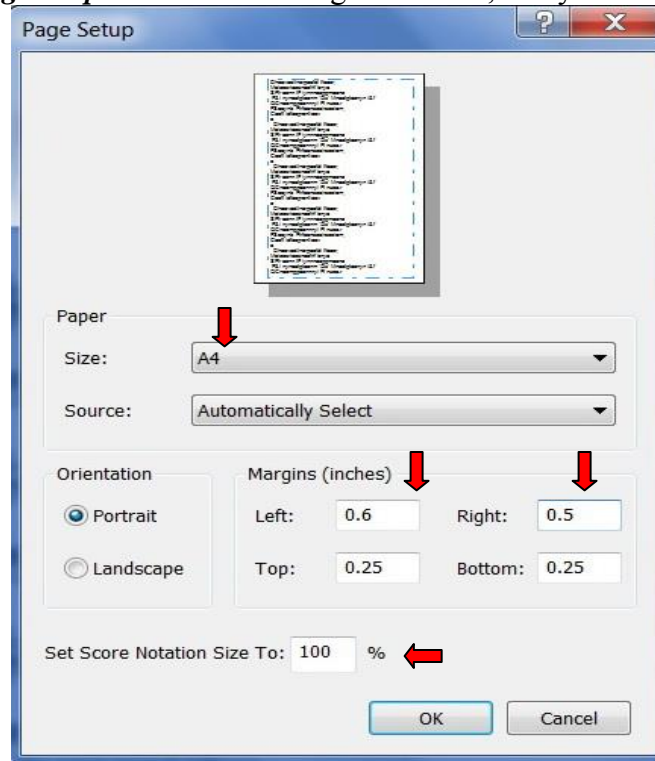

- **Tiêu đề, tác giả:** có 2 cách để thực hiện lệnh này
 - + Cách 1: vào Score- Text Element - Score title (tiêu đề) hoặc Compose (tác giả) thay đổi phông, kích cỡ chữ bằng cách chọn Font. Nhược điểm của cách này là không thể thay đổi vị trí của dòng tiêu đề.
 - + Cách 2: chọn Graphic trên thanh công cụ Palette, nhấp chuột vào T, lúc này sẽ xuất hiện trình đơn Text trên thanh Ribbon dùng để thay đổi phông, kích cỡ chữ. Nhấp chuột vào vị trí cần đặt tiêu đề, tác giả, sẽ có một ô hình chữ nhật gõ chữ vào vị trí. Có thể thay đổi kích cỡ của hình chữ nhật bằng cách nhấp giữ chuột vào ô vuông đen ở góc phải hình chữ nhật.
- **Căn chỉnh bản nhạc:** với trang nhạc chỉ có 3 khuôn nhạc, các khuôn nhạc sẽ trải đều trong trang nên khoảng cách giữa các khuôn rất xa. Để điều chỉnh khoảng cách này ấn tổ hợp phím tắt **Ctrl + A** để bôi đen toàn bộ trang nhạc, sau đó giữ phím **Ctrl** và nhấp trỏ chuột vào đầu dòng kẻ khuôn nhạc rồi

kéo lên hoặc xuống, tức thì các khuôn nhạc sẽ được dịch chuyển đều. Điều chỉnh các ô nhịp cũng nhấp giữ chuột vào đầu dấu vạch nhịp và kéo sang trái hoặc phải.

+ Nếu cuối bản nhạc thừa 1 vài ô nhịp, ta có thể xóa bằng cách: nhấp chuột vào ô nhịp cần xóa, sau đó vào trình đơn **Measure – Delete Measure**, chọn số ô nhịp cần xóa / Ok.

+ Vào **File – Page Setup** để căn chỉnh trang in như sau, chú ý 1 số chỗ:

Lưu ý: ô tùy chọn 100% có thể để 80% - 90 % để thu nhỏ bản nhạc lại cho vừa vặn phù hợp

Bài 2: FIVE HUNDRES MILES

Nhạc nước ngoài

CÁC BƯỚC THỰC HIỆN:

- **Quan sát bản nhạc:**
 - + Tác phẩm ca khúc hay Piano (để định dạng phần Starting Temple và Staves per system)
 - + Số ô nhịp trong 1 khuông(để định dạng phần Measure per system), số khuông trong 1 trang(để định dạng phần System per page)
 - + Nhịp độ, hóa biểu...
- **Mở một trang mới** (có thể dùng phím tắt là Ctrl+N) với yêu cầu:
 - + Starting Temple: Chọn **Piano** cho tác phẩm Piano 2 tay
 - + System per page (số khuông trong 1 trang): 3
 - + Measure per system (số ô nhịp trong 1 khuông): 5
- **Lưu bài:** Vào trình đơn **File – Save as**, sẽ xuất hiện hộp thoại **Save File**, chọn thư mục nơi cần lưu trong **Save in**(có thể tự tạo 1 Folders riêng mang tên mình để lưu bài các thực hành), gõ tên bài vào ô **File name** sau đó nhấp chuột vào Save. Trong quá trình thao tác nên thường xuyên Save để tránh việc mất điện đột ngột hoặc máy tính bị lỗi, treo bất thường.
- **Chọn nhịp:** vào trình đơn Measure - Time signature, chọn nhịp **C** cho ô nhịp 1 đến dấu kết bài, nhấp OK
- **Hóa biểu:** đặt dấu nháy vào ô nhịp đầu tiên, vào trình đơn Measure với lệnh Key signature chọn một dấu thăng cho cả bài.
- **Chép nhạc:** Dùng trường độ các nốt trên thanh công cụ Palette- Notes, nhấp chuột vào nốt cần sử dụng, lúc này con trỏ chuột sẽ trở thành hình nốt, rê chuột đến vị trí nốt cần ghi và nhấp chuột.
- **Tiêu đề, tác giả:** có 2 cách để thực hiện lệnh này

+ Cách 1: vào Score- Text Element - Score title (tiêu đề) hoặc Compose (tác giả) thay đổi phông, kích cỡ chữ bằng cách chọn Font.

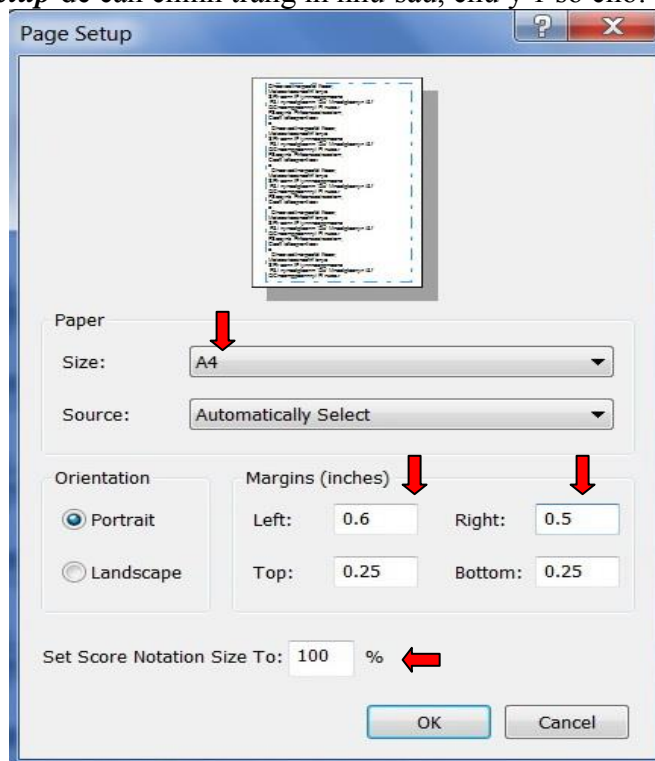
+ Cách 2: chọn Graphic trên thanh công cụ Palette, nhấp chuột vào T, lúc này sẽ xuất hiện trình đơn Text trên thanh Ribbon dùng để thay đổi phông, kích cỡ chữ. Nhấp chuột vào vị trí cần đặt tiêu đề, tác giả, sẽ có một ô hình chữ nhật gõ chữ vào vị trí. Có thể thay đổi kích cỡ của hình chữ nhật bằng cách nhấp giữ chuột vào ô vuông đen ở góc phải hình chữ nhật.

- **Vạch nhịp hết bài:** Nhấp chuột vào ô nhịp muốn đánh vạch nhịp kết thúc, sau đó vào trình đơn **Measure – Barline type**, chọn 1 vạch nhịp thích hợp và ấn OK

- **Căn chỉnh bản nhạc:** với trang nhạc chỉ có 3 khuông nhạc, các khuông nhạc sẽ trải đều trong trang nên khoảng cách giữa các khuông rất xa. Để điều chỉnh khoảng cách này ấn tổ hợp phím tắt **Ctrl + A** để bôi đen toàn bộ trang nhạc, sau đó giữ phím **Ctrl** và nhấp trở chuột vào đầu dòng kẻ khuông nhạc rồi kéo lên hoặc xuống, tức thì các khuông nhạc sẽ được dịch chuyển đều. Điều chỉnh các ô nhịp cũng nhấp giữ chuột vào đầu dấu vạch nhịp và kéo sang trái hoặc phải.

+ Nếu cuối bản nhạc thừa 1 vài ô nhịp, ta có thể xóa bằng cách: nhấp chuột vào ô nhịp cần xóa, sau đó vào trình đơn **Measure – Delete Measure**, chọn số ô nhịp cần xóa / Ok.

+ Vào **File – Pagesetup** để căn chỉnh trang in như sau, chú ý 1 số chỗ:

Lưu ý: ô tùy chọn 100% có thể để 80% - 90 % để thu nhỏ bản nhạc lại cho vừa vặn phù hợp

Bài 3 : XE CHỈ (dân ca)

Xe chỉ

(Bỏ bộ)

1

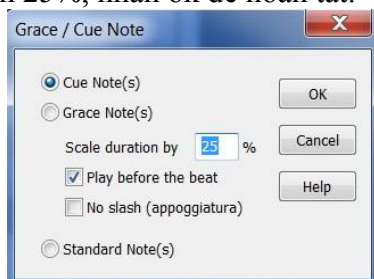
Người hát: Cụ Nguyễn Thị Xinh thôn
Bái Nội

The musical score is written on four staves in treble clef. The first staff starts with a 2/4 time signature, followed by a 3/4 time signature, and ends with a 3/4 time signature. The lyrics are: Ngồi rồi lấy chỉ mà ra. The second staff starts with a 3/4 time signature, followed by a 2/4 time signature, and ends with a 2/4 time signature. The lyrics are: xe. Lấy kim lấy kim ra xỏ ta. The third staff starts with a 2/4 time signature, followed by a 2/4 time signature, and ends with a 2/4 time signature. The lyrics are: bó ru hời ngồi. The fourth staff starts with a 2/4 time signature, followed by a 2/4 time signature, and ends with a 2/4 time signature. The lyrics are: hè là vá may mà vá may.

CÁC BƯỚC THỰC HIỆN

- **Quan sát bản nhạc:**
 - + Tác phẩm ca khúc hay Piano (để định dạng phần **Starting Temple** và **Staves per system**)
 - + Số ô nhịp trong 1 khuôn(để định dạng phần **Measure per system**), số khuôn trong 1 trang(để định dạng phần **System per page**)
 - + Nhịp độ, hóa biểu...
- **Mở một trang mới** (có thể dùng phím tắt là Ctrl+N) với yêu cầu:
 - + Starting Temple: Chọn **Single Staves** cho tác phẩm ca khúc
 - + Staves per system (số bè):1
 - + System per page (số khuôn trong 1 trang): 4
 - + Measure per system (số ô nhịp trong 1 khuôn): 3
- **Lưu bài:** Vào trình đơn **File – Save as**, sẽ xuất hiện hộp thoại **Save File**, chọn thư mục nơi cần lưu trong **Save in**(có thể tự tạo 1 Folders riêng mang tên mình để lưu bài các thực hành), gõ tên bài vào ô **File name** sau đó nhấp chuột vào Save. Trong quá trình thao tác nên thường xuyên Save đề bằng tổ hợp phím tắt **Ctrl + S** để tránh việc mất điện đột ngột hoặc máy tính bị lỗi, treo bất thường.
- **Chọn nhịp:** vào trình đơn Measure - Time signature, chọn nhịp 2/4 cho ô nhịp 1 đến dấu kết bài, nhấp OK
- **Hóa biểu:** đặt dấu nháy vào ô nhịp đầu tiên, vào trình đơn Measure với lệnh Key signature
- **Chép nhạc:** Dùng trường độ các nốt trên thanh công cụ Palette- Notes, nhấp chuột vào nốt cần sử dụng, lúc này con trỏ chuột sẽ trở thành hình nốt, rê chuột đến vị trí nốt cần ghi và nhấp chuột.

- + Nốt chấm đôi: nhấp trường độ rồi nhấp vào biểu tượng dấu chấm ở dưới
- + Nốt hoa mĩ: Để viết nốt hoa mĩ, ta chọn nhấp vào biểu tượng **VOICE** trên thanh Ribbon, chọn **voice 2**, rồi nhấp vào trường độ và cao độ như các nốt bình thường. Sau đó tiến hành thu nhỏ nốt bằng cách bôi đen nốt rồi vào **Notes - Make Cue/ Grace...** trên trình đơn Menu. Mặc định chương trình sẽ thu nhỏ nốt còn 25%, nhấn ok để hoàn tất.

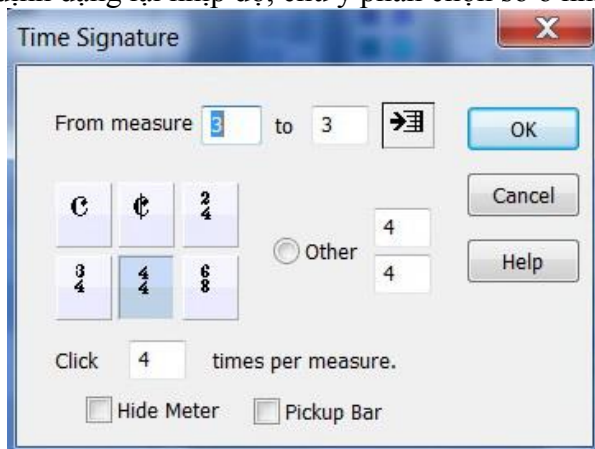

Sau khi đã thu nhỏ được thành nốt hoa mĩ ta vào lại chọn **Voice – All Voice**. Dùng chuột di chuyển

nốt về đúng vị trí. Thêm 1 gạch chéo bằng cách vào công cụ **Graphic**. Cuối cùng thêm dấu luyện bằng cách bôi đen 2 nốt và ấn tổ hợp phím tắt **Ctrl + L**.

+ Ô nhịp 6 có sự thay đổi về nhịp độ. Nhấp chuột vào ô nhịp thứ 6, rồi vào **Measures – Time Signature** để định dạng lại nhịp độ, chú ý phần chọn số ô nhịp **From Measure**

- **Chép lời ca khúc:** Bật Bộ gõ tiếng việt Unikey hoặc VietKey chọn bảng mã Unicode.

Chọn thanh công cụ Graphic trên Palette (nếu chưa có bảng công cụ Palette trên màn hình ta vào Windows – Palette) nhấp chuột vào ô L (Lyric),

+ Trên thanh công cụ nằm ngang **Toolbar** (nếu không có ta cá thể vào Windows – Toolbar để lấy ra) hoặc vào trình đơn Menu – Text ta có thể nhìn thấy mục Font và cỡ chữ. Trong phiên bản Encor 5 người dùng chúng ta có thể gõ Tiếng Việt Unicode thân thiện hơn là dùng font Vntime trước kia. Mặc định chương trình là Font **Time New Roman** – 1 Font rất phổ biến trong soạn thảo văn bản hiện nay, loại font này có kiểu chữ tương tự như Vntime trước kia - ta chỉ phải chọn bảng mã ở bộ gõ là Unicode là có thể đánh được Tiếng Việt. Đối với viết lời thì **cỡ chữ** nên chọn là **12 hoặc 14**. Nhấp chuột vào đầu nốt nhạc cần đánh lời và bắt đầu chép lời ca, muốn chuyển sang chữ khác ta bấm phím cách Spacebar (dùng phím delete, backspace hoặc dụng cụ tẩy để xoá những chữ sai). Trong khi chép sẽ có một số từ bị chồng lên nhau do khoảng cách nốt nhạc nhỏ chúng ta sửa bằng cách kéo dẫn nốt nhạc và điều chỉnh ô nhịp

- **Vạch nhịp hết bài:** Nhấp chuột vào ô nhịp muốn đánh vạch nhịp kết thúc, sau đó vào trình đơn **Measure – Barline type**, chọn 1 vạch nhịp thích hợp và ấn OK

- **Tiêu đề, tác giả:** có 2 cách để thực hiện lệnh này

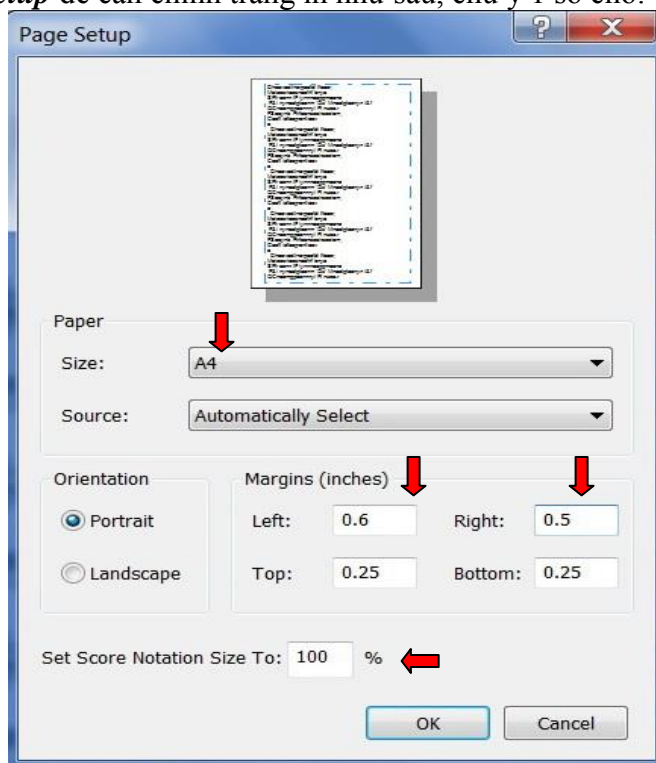
+ Cách 1: vào Score- Text Element - Score title (tiêu đề) hoặc Compose (tác giả) thay đổi phông, kích cỡ chữ bằng cách chọn Font. Nhược điểm của cách này là không thể thay đổi vị trí của dòng tiêu đề.

+ Cách 2: chọn Graphic trên thanh công cụ Palette, nhấp chuột vào T, lúc này sẽ xuất hiện trình đơn Text trên thanh Ribbon dùng để thay đổi phông, kích cỡ chữ. Nhấp chuột vào vị trí cần đặt tiêu đề, tác giả, sẽ có một ô hình chữ nhật gõ chữ vào vị trí. Có thể thay đổi kích cỡ của hình chữ nhật bằng cách nhấp giữ chuột vào ô vuông đen ở góc phải hình chữ nhật.

- **Căn chỉnh bản nhạc:** với trang nhạc chỉ có 3 khuông nhạc, các khuông nhạc sẽ trải đều trong trang nên khoảng cách giữa các khuông rất xa. Để điều chỉnh khoảng cách này ấn tổ hợp phím tắt **Ctrl + A** để bôi đen toàn bộ trang nhạc, sau đó giữ phím **Ctrl** và nhấp trỏ chuột vào đầu dòng kẻ khuông nhạc rồi kéo lên hoặc xuống, tức thì các khuông nhạc sẽ được dịch chuyển đều. Điều chỉnh các ô nhịp cũng nhấp giữ chuột vào đầu dấu vạch nhịp và kéo sang trái hoặc phải.

+ Nếu cuối bản nhạc thừa 1 vài ô nhịp, ta có thể xóa bằng cách: nhấp chuột vào ô nhịp cần xóa, sau đó vào trình đơn **Measure – Delete Measure**, chọn số ô nhịp cần xóa / Ok.

+ Vào **File – Pagesetup** để căn chỉnh trang in như sau, chú ý 1 số chỗ:

Lưu ý: ô tùy chọn 100% có thể để 80% - 90 % để thu nhỏ bản nhạc lại cho vừa vặn phù hợp

DUYÊN PHẬN PHẢI CHIỀU

Người hát: Ông cụ CHUYÊN

Nhịp hơi nhanh

Duyên phận phù lý phải chiều là đôi chúng ta duyên

phận phù lý phải chiều cái dây tơ hồng đang xe vãn

vít cái sợi chỉ điều bà Nguyệt khéo

xe là đôi chúng ta duyên phận phù lý phải chiều.

CÁC BƯỚC THỰC HIỆN

- **Mở trang nhạc mới:** file – new (Ctrl+N)
- + Staff format: single staves
- + Staves per system: 1
- + System per page : 4
- + Measure per system : 3
- **Chọn nhịp:** Measure – Time signature – chọn nhịp 2/4– OK
- **Căn lề:** tương tự các bài trước
- **Chỉnh các khuông nhạc:** tương tự các bài trước
- **Chỉnh ô nhịp trên khuông:** số ô nhịp trên các khuông không giống nhau, muốn chỉnh số ô nhịp đặt trở vào vị trí khuông nhạc cần chỉnh, vào trình đơn **Score** chọn lệnh **Measure per system** và thay đổi số ô nhịp, OK.
- **Chép nhạc:** nhập nốt bằng bảng công cụ Notes. Đối với các chùm nốt lồng vào nhau ta chia làm 2 bè (Voice), bè 1 chép 2 nốt móc đơn bôi đen vào trình đơn Notes với lệnh Make Grace/Cue chọn Cue notes 25%, bè 2 chép 2 nốt móc kép bên trong, chú ý bấm giữ chuột vào thanh nốt 2 nốt móc đơn kéo cao lên trên. Sau khi chép xong ta cho hiện cả 2 bè.
- + Đổi chiều đuôi nốt nhạc bằng cách bôi đen và ấn tổ hợp phím **Ctrl + U** hoặc **Ctrl + D**.
- **Dấu luyện:** bôi đen chùm nốt cần luyện và bấm Ctrl+L
- **Chép lời ca khúc:** tương tự các bài trước
- **Tiêu đề, tác giả:** tương tự các bài trước
- **Lưu bài:** tương tự các bài trước

LETTRE A MA MERE

SlowSurf ♩ = 70

PAUL de SENNEVILLE

Piano

***mf* (Làn 2 Fingered)**

f

(Normal)

Chord changes: **Cm**, **Gm**

Chords: Cm, F7, Bb

16 beat

mf Strings

Chords: Gm, Cm, Gm, Cm, Gm, Ebm, Bbm, Ebm, Bbm, Ebm

rall....

SV: Ngân Thị Loan
Trường CĐVHNT Thái Bình
Lớp: ĐH Nhạc K1

1

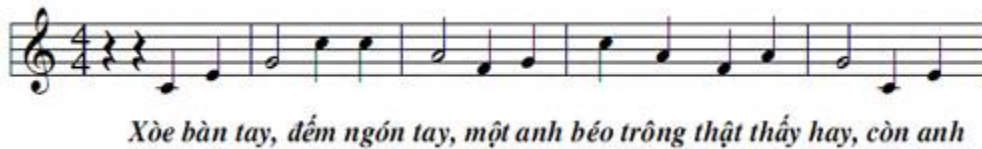
GIUSEPP CONCONE op.9

Moderato (= 96)

The musical score is written for piano and voice. It is in E-flat major (three flats) and 3/4 time. The tempo is Moderato, with a metronome marking of 96. The score is divided into three systems. The piano part consists of a right hand with chords and a left hand with a steady eighth-note bass line. The vocal part has a melodic line with slurs and accents. The piece concludes with a double bar line.

Cách dùng font Musiqwik và Musisync để chèn bản nhạc vào trong tài liệu

Một số người viết thư hỏi tôi, ý muốn trình bày trong Winword vừa tài liệu vừa nhạc thì phải làm thế nào. Nếu viết bằng Encore, chụp màn hình rồi insert vào trong Word thì hình bị răng cưa, in ấn không được đẹp.

Vài điều cần nhớ

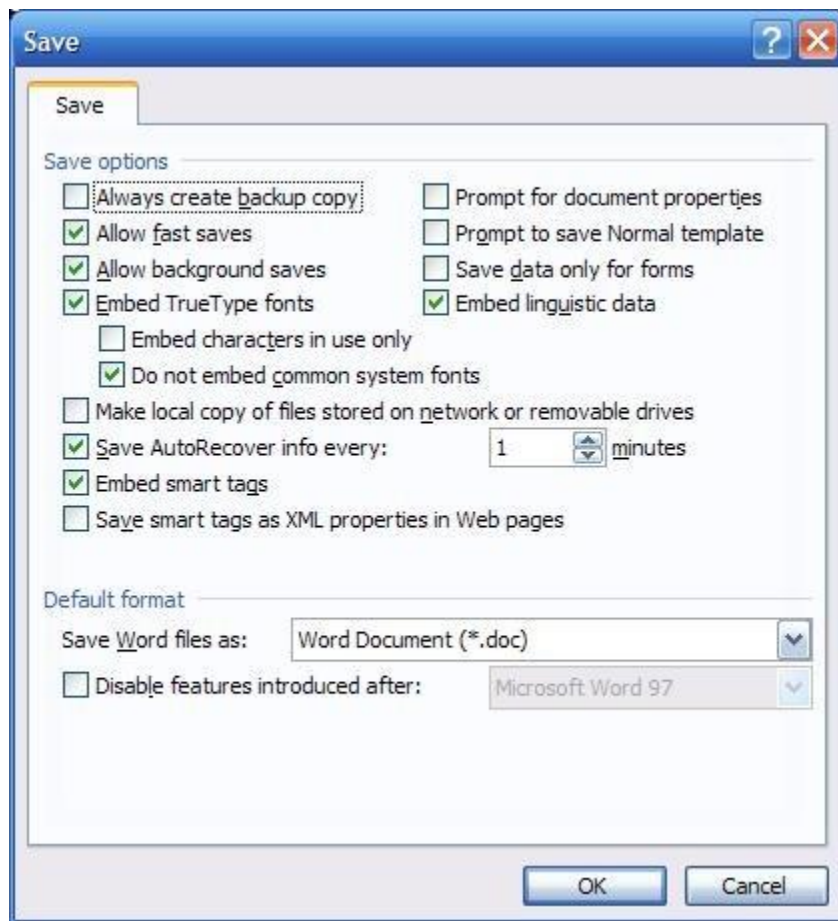
1- Trước hết, xin hãy lưu ý là những bản nhạc được viết ở ngay trên trang tài liệu này mà không cần phải dùng Encore, Final, Sibelius hoặc chương trình soạn nhạc nào khác đâu nhé. Bản nhạc ở đây thực chất là những phong chữ, cách dùng như bao phong chữ khác vậy, nghĩa là cũng có thể bôi đen để chọn, canh lề, tăng giảm kích thước v.v... Chúng ta thay vì dùng phong chữ thí dụ như VNI-Times để gõ ra văn bản chẳng hạn, thì nay ta lại dùng phong chữ Musiqwik để gõ ra bài nhạc thể thôi, chẳng hạn như gõ chữ A trong VNI-Times thì ra chữ A, nhưng gõ chữ A bằng font Musiqwik thì ra nốt Si móc đơn chẳng hạn. Nguyên tắc chủ yếu là thể thôi.

2- Kế đến, xin quý vị lưu ý cho, người thiết kế các font Musiqwik (nốt nhạc trong khuôn) và font Musisync (nốt nhạc rời) chỉ để cho chúng ta tạm thời viết những bản nhạc thông thường mà thôi, chứ khó mà viết cho chuẩn được một bản giao hưởng đâu nhé! Vì vậy cho nên chúng ta sẽ liệu mà xử trí làm sao cho thích hợp trong công việc. Bản nhạc có thể bao gồm hầu hết các ký tự âm nhạc và lời (tất nhiên, vì lời chúng ta soạn bằng Word mà).

3- Việc add fonts cũng bình thường như bao phong chữ khác. Sau khi download về và giải nén, trong thư mục sẽ có nhiều tập tin giới thiệu và bản quyền, nhưng bạn chỉ cần 3 phong chữ chủ yếu là Musisync, Musiqwik và MusiqwikB (icon có ký hiệu TrueType 2 chữ T lồng vào nhau), bạn chỉ cần install 3 fonts đó vào thư mục Fonts của Windows là sử dụng được ngay như những phong chữ TrueType thông thường khác (có khi cần phải restart lại máy).

4- Ngoài Word ra, bạn vẫn có thể dùng nó trong các chương trình khác như Wordpad, Notepad, CorelDraw, Photoshop... chẳng hạn, vì nó là font TrueType mà. Bạn yên tâm, khi in ra, các nốt nhạc và khuôn nhạc rất sắc nét. Nhưng xin hãy cẩn thận là khi bạn đem tài liệu ấy đi in ở những máy tính khác thì máy tính đó cũng phải có các font Musi... này mới được đấy nhé! Đừng để soạn ở nhà thì thấy nghiêm chỉnh, nhưng khi đưa ra dịch vụ để in thì lại chẳng thấy nhạc gì cả là vậy. Muốn để Word tích hợp sẵn Font nốt nhạc này vào trong văn bản, khi nhấn Save As để lưu, bạn cần nhấn vào Tools menu – Save Options – Embed TrueType Fonts – OK – sau đó mới nhấn nút Save, lúc ấy tài liệu văn bản ấy đã được nhúng Font nốt nhạc này vào nên bạn có thể mang theo mở trên các máy tính khác sẽ hiển thị và in ấn chính xác được. (Cách này cũng thường được áp dụng cho các font Thư pháp của chúng tôi, có thể

nhúng vào trong Word đưa sang máy tính khác dù không có font thư pháp ấy vẫn hiển thị và in ấn chính xác được).

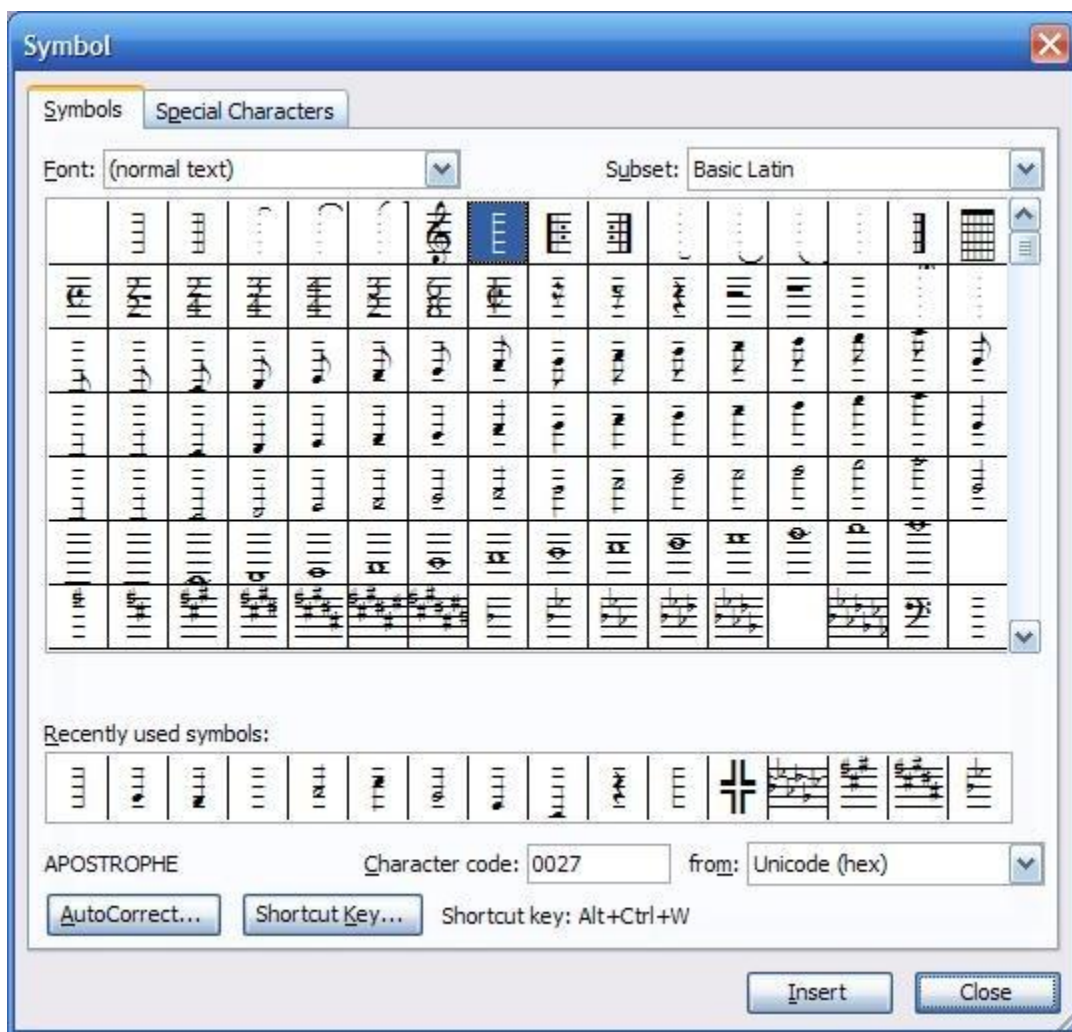

5- Các fonts này được tác giả **Robert Allgeyer** thiết kế đã đặt sẵn cũng có thể nhúng (embed) vào trong tài liệu dạng PDF, cho nên đây là một lợi thế rất lớn. Nghĩa là nếu bạn soạn tài liệu (gồm văn bản và bản nhạc) trên Winword, bạn có thể dùng CutePDFWriter như tôi đã nói ở các bài viết trước, chuyển file Word (*.doc) thành file dạng PDF thì rất tiện khi mang đi nơi khác, vì file PDF đã được nhúng sẵn fonts Musi... này vào luôn rồi nên các máy tính khác không cần có font Musi... này cũng vẫn đọc được và in ấn chính xác được. Điều này rất tiện dụng vì hầu như ngày nay dạng PDF ở đâu cũng dùng, nhất là chuyển giao trên mạng Internet rất thuận tiện.

Cách viết nhạc trong Word

Như chúng tôi đã nói ở trên, bản nhạc ở đây cũng chỉ là phong chữ mà thôi, các ký tự trên bàn phím trong phong chữ này hiển thị một nốt nhạc ở một vị trí khác nhau, ta muốn ghi nhạc thì ta cần biết ký tự nào trên bàn phím tương ứng với nốt nhạc nào. Quả thật không dễ dàng gì nhớ cho hết ký tự nào là nốt gì, cho nên cách hay nhất là ký tự nào ta biết thì ta gõ trực tiếp, ký tự nào không nhớ thì ta dùng lệnh Insert symbols để chèn vào, symbols đây chính là phong chữ Musiqwik đấy. Ta cũng có thể nâng cao kỹ năng trong Word bằng cách đặt nốt nhạc hay ký tự nào quen dùng thành phím tắt cho dễ sử dụng theo ý mình, bằng cách chọn nốt trong bảng Insert Symbol, click vào nút Shortcut key, click tổ hợp phím bạn muốn gõ tắt vào khung rồi OK là xong thôi.

Để chèn nhạc, ngay trong tài liệu, bạn insert Symbol, chọn trong khung Font là Musiqwik rồi nhấp đúp vào nốt nhạc mình cần, sau khi viết xong khuôn nhạc có nốt (tức là dùng font Musiqwik), bạn nhấn Enter để xuống hàng và gõ lời nhạc bằng tiếng Việt với phong chữ bình thường.

Theo hình trên là chúng tôi đã đặt phím tắt Ctrl+Alt+W dùng để ghi vạch nhịp ngoài bên trái là vậy. Riêng một số ký tự khác khá quen thuộc thì chúng ta nên nhớ cho quen dần, thí dụ như khi dùng font Musiqwik, ta gõ dấu & thì nó thành khóa Sol ngay, gõ dấu = thì nó thành khuông nhạc ngay, dần dần rồi ta sẽ quen và chắc chắn là sẽ nhanh thôi. Trên bảng Insert Symbol, khi ta chọn một ký tự nốt nhạc thì các thông tin về nó sẽ hiển thị ngay dưới.

Cách trên là viết các nốt nhạc trên khuông, còn nếu bạn muốn viết các nốt nhạc rời thì bạn sẽ dùng font **Musisync**, cách dùng cũng như trình bày ở trên.

Tất nhiên cách viết này chỉ là tương đối cho các bản nhạc đơn giản để minh họa trong tài liệu mà thôi, do đó nó còn rất nhiều hạn chế. Tuy nhiên khi dùng cách này thì in ấn các nốt nhạc sẽ rất đẹp vì các nốt nhạc không phải là đối tượng hình ảnh nữa mà là file phong chữ nên các ký tự khi in ấn rất sắc nét là vậy.